

Jaasir Linger: 'Ik koos niet voor Winti, maar Winti koos mij'

TEKST EN BEELD:
EDWIEEN BODJIE

LEIDEN —In Museum De Lakenhal in Leiden loopt een expositie van drie jonge kunstenaars: Larissa Esvelt, Katerina Sidorova en Jaasir Linger. Zij zijn de genomineerden voor de Doesjenel Prijs, de twejaarlijkse Leidse prijs voor talentvolle kunstenaars tot 35 jaar. Hiermee worden kunstenaars in een vroeg stadium van hun loopbaan ondersteund. Op 12 december tijdens 'Lakenhal Laat' - een evenement dat het museum sinds kort elke tweede vrijdagavond van de maand organiseert - wordt de winnaar bekendgemaakt. Esvelt is een blanke Nederlandse, Sidorova heeft Russische roots en Linger heeft Surinaamse ouders.

De jury noemt Linger 'overtuigend en consequent' en concludeert op de website van het museum dat zijn werk 'zich onderscheidt door heldere thematiek, relevante inhoud en liefde voor materiaal'. Ze stelt ook dat de jonge kunstenaar 'Surinaams cultureel erfgoed en de traditionele Afro-Surinaamse Winti-religie op onderzoekende wijze weet te vertalen in krachtige verhalende beelden die ook een mate van mystiek in zich dragen.'

Voorouders

Wanneer ik Linger ontmoet in Museum De Lakenhal, oogt hij kalm en geconcentreerd. Nog voor het gesprek begint, start een bezoeker op hem af. "Ik herken je, jij hebt die werken hierbinnen. Ik begrijp ze niet, maar ze raken me wel." De werken die te zien zijn in Linger's expo 'Asi Boy' omvatten onder andere schilderijen, een fotocollage van vroegere tijden en sculpturen. Hij houdt zich zijdelings ook bezig met het maken van korte filmpjes die hij op YouTube plaatst.

Het thema Winti loopt als een rode draad door zijn werk. 'Het is een levensfilosofie, een manier van zijn. En omdat het zo verwoven is met wie ik ben, komt het vanzelf in mijn kunst terug.'

Zijn tentoonstelling is net ingericht in de zogenoemde Rode Arnhemse Kamer, een statige zaal waar veel zeventiende-eeuwse portretten hangen, waaronder dat van Pieter de la Court, een van de grote aandeelhouders van de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC) en de West-Indische Compagnie (WIC).

"Ik vond het belangrijk om mijn werk juist hier te tonen," zegt Linger. "Ik bekijk het vanuit de context van hoe wij als Srananman, en ik als Surinaams-Nederlandse kunstenaar, ons tot deze ruimte verhouden. Het gaat voor mij om het vertellen van een verhaal dat lang is weggedrukt."

Zijn keuze voor de Rode Kamer is niet toeval. "Achter in de zaal hangt een bordje waarop staat: 'Ook heeft hij veel rijkdom vergaard met bezit in VOC en WIC.' Dat is het enige wat over de koloniale connectie van De La Court is vermeld. Ik wilde dat verhaal niet dik aanzetten, maar er iets tegenover zetten. Mijn werk laat zien: naast de mannen die rijkdom vergaarden, waren er ook de inheemse mensen en de tot

Jaasir Linger in het museum waar hij exposeert.-

slaaf maakten, onze voorouders. Zij horen ook in deze ruimte."

Zoeken naar identiteit

Linger, geboren in Nederland uit Surinaamse ouders, werkte vier jaar in Leiden en bracht er

ook zijn jeugd door. "Ik kom uit Zoetermeer, de stad hiernaast, hield van uitgaan, skateboarden en werken dus Leiden was altijd dichtbij." Die band maakte hem volgens de jury tot een van de kandidaten voor de Doesjenel Prijs.

Het thema Winti loopt als een rode draad door zijn werk. Toch ziet Linger het niet als een keuze. "Ik heb niet voor Winti gekozen, maar misschien heeft Winti mij gekozen," zegt hij rustig. "Het is een levensfilosofie, een manier van zijn. En omdat het zo verweven is met wie ik ben, komt het vanzelf in mijn kunst terug."

Dat besef groeide langzaam. "Als kind had ik er eigenlijk geen kennis van. Mijn oma groeide op in een tijd waarin Winti verboden was. Toch bleven de rituelen: een wasi, een bad met blauwsel, een ei onder het bed. Niemand noemde het Winti, maar het was er wel."

Rond zijn vijftiengstigste veranderde er iets. "Ik kreeg ingevingen, flashbacks. Ik herinnerde me hoe ik ooit op een familiefeest mensen in trance had gezien, met gezang en ritme. Toen begreep ik wat ik als kind niet kon plaatsen.

Vanaf dat moment wist ik: hiermee moet ik me bezighouden."

Linger herkent die zoektocht ook bij anderen in de diaspora. "Veel mensen in Nederland van mijn generatie gaan rond hun dertigste nadenken over waar ze vandaan komen. Misschien omdat je merkt dat hoe hard je ook je best doet, ze je blijven zien als die Srananman. Mijn oma zei vaak: 'Je moet altijd proberen de beste te zijn, want je bent een Surinamer.' Die gedachte draag ik mee. Dus dacht ik: waarom zou ik mijn identiteit niet laten zien in mijn kunstwerken? Waarom niet bijdragen aan de rehabilitatie van Winti?" Die drang naar herstel kwam ook tot uitdrukking in de naam van zijn tentoonstelling: *Asi Boy* 'de mens'. "Het gaat over onze voorouders: van de inheemsen tot de plantagekinderen en zij die zich hebben vrijgevochten van slavernij. Hoe verhouden wij ons tot de geschiedenis, tot de witte rijkdom? Het is geen aanklacht, maar een gesprek."

'Vanuit Winti heeft ieder mens een doel. Ik voel dat mijn doel is om Surinaams erfgoed zichtbaar te maken en bij te dragen aan de waardering ervan.'

Kunst als erfgoed

Voor Linger is kunst meer dan expressie; het is een middel tot herstel. "Ik wil bijdragen aan het behoud, de overdracht en de ontwikkeling van Surinaams cultureel erfgoed. Niet alleen van de Afro-Surinaamse gemeenschap, maar ook van de Marrons, Inheemsen en van ons allemaal. Ons erfgoed doet ertoe. En ik probeer dat te

laten zien door middel van kunst en film."

Hij werkt regelmatig samen met andere makers. "Je ziet mensen als Jose Tojo, die veel van de Marroncultuur laat zien, wat ook terugkomt in mijn film *Asi Boy*. Het gaat niet om wiens erfgoed 'beter' is. We moeten samen optrekken."

Daarnaast is hij bezig met het opzetten van een Surinaamse culturele stichting in Nederland. "We willen evenementen organiseren, educatieve programma's opzetten, het hebben over muziek, eten. Want de tijd dringt. Ik ben nu 34, heb een dochter. Het is aan ons om het door te geven."

Zijn betrokkenheid bij Winti is niet alleen cultureel, maar ook spiritueel. "Het is mijn houvast, geeft rust en helpt me de wereld begrijpen op een manier die bij mij past."

Hij glimlacht even. "Vroeger was ik ook gewoon rooms-katholiek en gedoopt hoor, zoals veel mensen. Maar ik voelde dat het niet mijn pad was. Ik heb me lang verdiept in mystiek en esoterie, en uiteindelijk bleek Winti het antwoord dat ik zocht. Vanuit Winti heeft ieder mens een doel. Ik voel dat mijn doel is om Surinaams erfgoed zichtbaar te maken en bij te dragen aan de waardering ervan."

Publiek en reacties

In Leiden lukt zijn werk uiteenlopende reacties uit. "Veel witte Nederlanders weten niet wat ze zien. Ze zeggen: 'wow, ik wist niet dat dit bestond', of 'Ik kende die taal niet'. Voor hen is het nieuw. Surinamers reageren gemengd. Sommigen zijn trots, anderen vinden het spannend of zelfs eng. Dat komt door generaties van taboe en misverstanden."

Soms raakt het werk van Linger ook mensen uit heel andere achtergronden. "Een Koerdisch meisje kwam eens naar me toe, een beetje emotioneel. Ze zei dat het haar deed denken aan haar eigen ontworteling, aan het verlies van haar cultuur. Dat raakte me, want dan zie je: het gaat niet alleen over Winti of Suriname, maar over universeel menselijk verlies en herstel."

De kunstenaar hoopt dat zijn werk deuren opent. "Ik zie weinig Surinamers in musea. Daarom probeer ik altijd mensen mee te nemen, gratis als het kan. Of ik zet mijn films later online, zodat iedereen ze kan zien. Kunst hoort niet achter muren."

Zijn tentoonstelling in De Lakenhal is voor hem geen eindpunt. Integendeel. Het is een nieuw begin. "Die familie zelfportretfoto met pamba op mijn gezicht, dat was het einde van het begin van mijn reis. Ik heb het taboe in

'Vanuit Winti heeft ieder mens een doel. Ik voel dat mijn doel is om Surinaams erfgoed zichtbaar te maken en bij te dragen aan de waardering ervan.'

mijn eigen familie doorbroken. Nu wil ik dat verhaal verder vertellen, samen met anderen."

Hij glimlacht. "Sommigen zeggen: jij hebt gekozen voor Winti. Maar ik weet beter. Winti koos mij. En ik ben dankbaar dat ik dat mag doorgeven."

De expo is op 26 september 2025 geopend en loopt tot en met 25 januari 2026.-

Link naar digitaal artikel met foto in kleur:

<https://dwtonline.com/jaasir-linger-ik-koos-niet-voor-winti-maar-winti-koos-mij/>